

SZENTES és VIDÉKE

A Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Egyévre 2 korona 80 fillér. felétre 3 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca, Pollák-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilvtéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít föl.

Egység a közgazdaságban.

Nem magyar közéleti szokás az általános érdekű közgazdasági kérdések velejébe behatolni; de — számolva a nemtörődéssel és esetleges bosszankodással is, melyet ez a fejtegetésünk kelt, igyekezni fogunk szélesebb szempontokról megejteni az úgynevezett agrarizmus és makantilizmus érdekeinek vizsgálatát. Elfogulatlanul, a földszinesség elkerülésével állítjuk föl a mérleget, melynek serpenyőibe innét is, onnét is az elfogultság, türelmetlenség és — sajnos — a nyers gyűlölködés súlyait dobják. A kihegyezett ellentétek gazdasági életünk, nehéz bajokkal vívó mezőgazdaságunk és zsenge fejlődésben levő iparunk, kereskedelmünk kiszámíthatatlan kárát okozhatják. Folytonosan hangoztatni a gazdasági ágak egységes, békés összeműködését és ugyanakkor tázesóvát hajítani egyik gazdasági táborból a másikba, — sem nem okos, sem nem hazafias dolog.

A nemzet gazdasági tényezői a termelés és a forgalom szolgálatában állanak. Amoda a mezőgazdaság és ipar, ide a közvetítő kereskedelem tartozik, beleértve a cse-, pénz — és hitelgazdaságot. Mikor az emberek érezni kezdték a pénz szükségét, de az álltmok is keresték az értékcserélő eszközök forrásait, akkor fejlődött ki a kereskedő elv, melyet colbertizmus is neveznek. Ez a tudományos formában jelentkező rendszer a kereskedelemre fekteti a fősúlyt és az ipart a cél érdekében való eszköznek tekinti.

Ezzel szemben az agrarizmus a földmívelés elsőbbségét és nemzeti fontosságát hangoztatja. Az agrár elv tudományosan a fiziokrátikus tanításban domborodik ki, mely szerint a föld a jövedelmek főforrása és csakis a földmívelés az egyedüli termékeny foglalkozás. Ellenben az ipar és kereskedelem nem állít elő ujar, csak a meglévőt dolgozza föl és adja át a forgalomnak. Annak idején ez elv hívei erősen hangoztatták, hogy legtisztább adóalapul a föld jövedelme szolgál.

Mindez nem új dolog, még a közép-korba nyúlik vissza, melynek kezdetleges gazdasági viszonyai voltak. A közgazdaságtan nagy reformátora, Smith Ádám halomra döntötte mindkét fél egyoldaló elveit. Tudományos rendszert épített föl, melylyel cáfolhatatlanul kimutatta, hogy a gazdaságnak főforrása a munka. Mellette mint masodrangú tényezők szerepeinek: a

föld és a tőke. Meghatározása nemcsak tudományosan szép és igaz, de főleg demokratikus, mert minden munkáskéznek jogot biztosít a társadalmi gazdaságban. Főlölesleg rámutatunk, hogy ez az elv egyúttal teljes összehangzást jelenti a földmívelési és kereskedelmi érdekeknek. Egy nem kevésbé kiváló közgazdász azt hangoztatja, hogy az a nép érett gazdasági értelemben, melynek virágzó mezőgazdaságán kívül fejlett ipara és kereskedelme is van.

Már most a szemébe kell néznünk annak az előítéletnek, mely a kereskedelmet nem tartja termelési ágának. A javakat, így tanítja a nemzetgazdaságtan, a földmívelés, ipar és kereskedelem állítja elő. Az első anyagi, a második alak, a harmadik pedig időbeli és helyi termékeket állít elő. Mint termelési tényező, a föld mindenestre előtte van a tőkének, mely az ipar és kereskedelem termékeinek létrehozásánál jut fontos szerephez. De semmiképen sem lehet annyira lefokozni a kereskedelem produktív jelentőségét, ahogy ezt az agrarizmus teszi. Viszont hibáztatni kell a merkantilok azt a felfogását, mely a kereskedelmet és ipart helyezi homloktérbe.

A közgazdaság három kiváló tényezőjének nem alárendelt, de mellérendelt az egymáshoz való viszonya. Avult tanítás az, hogy minden jövedelem forrása a föld, mikor magunk előtt látjuk, micsoda hatalmas pénzforrásokat nyit meg a tőke, melylyel az ipar és kereskedelem dolgozik. De a merkantilisták se feledjék, hogy a föld áldásai egész nemzet életének főtáteleit, gyarapodását jelentik s az a jövedelem, melyet a földmívelés lendítő ereje szerez az iparnak és a kereskedelemnek. A földmívelés épp úgy rá van utalva a termékeit feldolgozó iparra és a cikkeket közvetítő kereskedelemre, mint e két gazdasági tényező a földmívelésre, mely az anyagokat szolgáltatja nekik.

Ilyen körülmények közt joggal kérdezhetni: miért kap hajba minduntalan az agrár és a merkantil gárda? Miért rögtönöznek országra szólvó vizsálykodást, mikor a megállapodott nemzetgazdasági tudomány és a gyakorlati folyton megújuló jelenségei bizonyítják, hogy egymással karöltve, egységes nemzeti érdek kivívására kellene egyesülniük?

Ott van a felelet, hogy a mezőgazdaságnak, iparnak és kereskedelemnek külön érdekeik is vannak. Osztályok harca ez a tökéletesebb

boldogsáért és nem a közjólét eléréseért. Mert ha a földmívelés virágzik, az ipar pedig pang és a kereskedelem koldul: bizony ez nem teljes boldogság. Pedig általános békét és elégteliséget kell óhajtunk.

A zajos küzdelemre okot az agráriusoknak egy új intézménye adott, mely fogyasztási és értékesítő szövetkezetek néven ismeretes. Falvakban szervezik ezt a testületi kereskedést, hogy a köznépnek olcsó és jó árúkat, továbbá hitelt nyújtsanak. A hivatott kereskedelmi osztály ez intézményt létérdekébe vágó merényletnek hiszi és valja. Félti a versenytől az egyes kereskedőt, akinek kisebb tőke mellett kevesebb összeköttetése, beszerzési forrása és hitele van. Félt egy hatalmas munkásosztályt, mely szervezet nélkül, egyéni képességeire és szorgalmára utalva, ki van szolgáltatva a hálózatosan létesített, központi vezetés alatt álló szövetkezetek működésének. Ha csak azt tekintjük, hogy a falusi kereskedők egy része elpusztul az aránytalan üzleti versenyben, akkor igaz az aggodalom. De nagyobb szempontból nézve, a szövetkezeti ügy — ahol nem felekezeti jellegű, — a népjólét elősegítésén munkál. Eléri-e célját: erre a jövő adja meg a feleletet.

Semmiképp sem helyeslehető azonban az agráriusok, főleg a néppártiak az az erőszakos fellépése, mely e szövetkezetek rohamosan és nagy tökével alakítja. Ebben a törekvésükben nincs emberi vonás, nincs méltányosság. Végre is tisztas kereskedők alól kihúzni a gyékényt, lehet sokaknak tetsző cselekedet, de mi bizony csak hajszát látunk benne. Hiszen könnyű ügy boldogítani a népet, hogy egy részét olcsó árúkkal kielégítjük, a másik részét meg koldusbotra juttatjuk. Több igazság és emberszeretet kell a szövetkezet-alapítók részéről. Tudniuk kell, hogy minden átalakuláshoz idő kell s máról holnapra egy foglalkozási ág emberei nem térhetnek át más foglalkozásra.

Kölcsönös igazgatottsággal, haraggal és ártani akarással nem lehet a gazdasági ütközőpontokat elkerülni. A surlódást még nem szünteti meg, ha egymáshoz ütődnek a hadakozó fejek. Sőt annál több nek támad a magunk fájdalomra és ellenségeink mulatságára. Az összhang keresése fölben ne vegyék észre az érdes fölleteket és a széthúzó elemeket. Már tudniillik, ha komolyan egységre és megértésre törekcsenek. Ezt pedig a dolgok mostani

állapot mellett, se az agrárius, se a merkantil vezető férfiaknál nem igen tapasztaljuk. Pedig: egyetértés kis dolgokból is nagyot alkot.

A gazdasági cseléd-segély-pénztárakról. Talán meg is unja már közönségünk, hogy annyiszor és annyit foglalkozunk a gazdasági cselédek és munkások segélypénztárak dolgaiban intézkedő törvénnyel, de nem tehetünk róla, feltettük magunkban, hogy vidékünk gazda- és munkás-társadalmat fölírjuk az ezen üdvös törvénnyel szemben tapasztalt végzetes közönyéből és — amit csak lehet — mindent elkövetünk a végből, hogy ezt az áldásos intézményt népszerűsítsük és a pénztárba való belépésre a kisgazdákat, gazdasági cselédeket és munkásokat egyaránt buzdítsuk.

E cél érdekében megragadtunk minden kínálkozó eszközt és mert éppen közvetlen a szomszédságunkban, Békésvármegyében szintén most foglalkoztatja a törvény népszerűsítésének és a pénztári taggyűjtésnek eszméje a közvéleményt és a hivatalos köröket is, — nagyon természetes, hogy figyelemmel kísérjük a közelünkben folyó eme mozgalom minden részletét és amit abban jót, e célra elvezetőt, kecségetőt találunk: arra felhívjuk a nézők is az illetékes tényezőkhöz figyelmét.

Csudálatos dolog, hogy a gazdasági cseléd-segély-pénztáraknak épp a nagy magyar Alföldön nem sikerül gyökeret verni, itt, ahol annyi a kisbirtokos, annyi a gazdasági cseléd és munkás és ahol — az egész országot tekintve — ezek a társadalmi rétegek mondhatni a legfeljártasabbak. Hogy miben vanéljuk ennek az okát rejteni: erről már nyilatkoztunk; ismétlésekbe bocsátkozni pedig nem akarunk és így ezt most már nem is feszegetjük tovább.

Lássuk inkább, mit akarnak a szomszédságunkban kezdeni a végből, hogy a gazdasági cselédek és munkások a segélypénztárba belépjenek és így a helyi bizottságok mielőbb megalkulhassanak.

Békés vármegye szarvasi járásában. A járási főszolgabíró nagyobb szabású értekezletre hívta össze a segélypénztár érdekében a járásbeli jegyzőket, gazdákat és a munkásokat is. Az értekezleten népszerű formában ismertették a vonatkozó törvényből a kisgazdákra, cselédekre és munkásokra az esetben háruló adást, ha a pénztár rendes tagjai sorába belépnek és miután a jelen voltak alaposan megbeszélésként a kérdést, végzetül abban a határozatban állapodtak meg, miszerint mozgalmat indítanak a gazdák körében, hogy — közöledvén ujesztendő, a cseléd-fogadás és cselédvaltoztatás ideje: senki gazda családát szolgálataiba ne fogadjon olyan, aki magát a segélypénztárba való belépésre, — a gazda támogatásával — nem kötelezi, vagy aki a pénztárba már rendes tagnak be nem iratkozott.

Valljuk meg: ez a határozat nagyon okos és egészen fején találja a szöveget. Annak a kulcsa, hogy a gazdasági cselédek rendes tagokul beiratkozzanak, ezek szerint egyenesen a gazdák kezében van. Csak az a fő, hogy a gazdáknak cselédjeik iránt meg legyen a jóakarát, egyöntetűen járjanak el és maguk is támogatassák cselédjeiket a pénztárba való belépésben.

A példaadás, amely a szomszédoktól jön, olyan jó, hogy követésre bizvást ajánlhatjuk az érdekelteknek.

Kivándorlás.

Néhány év óta ijeszten fenyegeti hazánkat és a hazában főképpen gazdaközönségünket a szocializmus. És annak terjedése mellett sajátságos felfogások kezdenek labrakapni a vidék népének azelett jözan gondolkodásában; felfogások, melyek különösen a kivándorlási vágyban jutnak jellemzetesen kifejezésre.

A kivándorlásnak kétféle nemét lehet észlelni. A falusi nép főleg a munkásosztály közt, melyivel a magas közterhek úgysis meguntatták a falusi életet, lelketlen igazgatók által félrevezetve, az a hamis felfogás terjedt el, hogy boldogulást csakis városban, főképpen a fővárosban találhatja meg. Ez a felfogás pedig nagy csapás a gazdáknak, mert így a legszorgosabb munkaidőben sem kap, még drága pénzért sem elegendő munkaerőt és így kénytelen idegen munkásokkal, — akik többnyire nem felelnek meg a munkaigényeknek — dolgoztatni, ha természet veszendőbe hagyni nem akarja.

A fővárosban és más nagyobb városokban pedig ezer, meg ezer, a faluról beözönlött, kereset nélkül álló munkasember éhez, míg falun a gazda kétségbeesve nézheti, hogyan hull ki türelmet, aratáiban gabonájának magja, hogy fagy el a kiszédetlen répjaja — kellő munkaerő hiányában.

Hiába beszél akárki is jözan észszel a falusi munkasemberek arról a nagy nyomorról, mely őt a városban éri; — nem hallgat az a paraszta, csak az igazgató elemekre és vakon rohan vesztébe, míg drága leckepezen aran ki nem jözanodik ábrándoképiből. De persze, az a kijözanodás a leg több esetben későn jön meg, mert a főváros, ahol az ilyen munkas elülük, már elégetetlen szocialistá formált belőle, aki munkakerülővel lesz; a városnak pedig csak terhere valik, számtalanszor még annak közbiztonságát is veszélyezteti.

A szocializmusnak egyik legveszedelmesebb és főleg hazánkban elterjedt fajtája: az agrárszocializmus. Főfőlegesen iradozas volna, ennek a lenyegéről kimerítő ismeretést adni; hiszen a mostani kormány maris bokros érdemeket szerzett az iranyban, hogy a félrevezetett agrárszocialisták eszjárását abba az iranyba terelje, ahova való. Szép a föld szeretete és a nekibuzduló munkastevékenység: az bizonyos. De a munka és a takarékossg adja meg a lehetőséget a földmívelőnek arra, hogy földbirtokhoz jusson; ne kívánja tehát senki az államtól, hogy földet osztogasson neki, mert erre az állam a masok rovasára nem volt és nem is lesz jogosult soha.

A városba való özőnlésnél, mely legalább nem apasztja hazánk lakosságát, sokkal veszedelmesebb meg a másik fajta kivándorlás, mely napról napra nagyobb mértéket ölt: az Amerikába való kivándorlás. Mert Amerika: ez a falusi nép jöszava.

Mert nehányan, aki oda kivándorolt, sikerült ott óriási erő- és munkamegfeszítés aran, amilyent itthon soha ki nem fejtettek és hallatlan nélkülözések aran, amilyenekre itthon feljajdultak, úgy kis pénzecskére szert tenni: most mar csaknem minden második fausi ember Amerikába kívánkozik. Csak azokról szerez tudomást a mi jámbar falusi népünk, akiknek — keveseknek — sikerült magukat az új hazában fentartani; de hogy hanyan pusztultak ott el nyomorútól: arról nem szól a krónika, mely a népnek tudomására jut.

Ha sokan a kivándorlottak közül vissza is jönek, ezekkel bizony nem nyernék sokat; mert nem azok a jó falusi munkasemberek többé, akik azelőtt voltak, — elégetetlenek, mert magukkal hozták a szocializmus tévtanát. Így aztan feliragadják itthonmaradt társaikat, elégetetlenségre, engedetlenségre és kivándorlásra buzdítják őket, úgy cselekedve, mint a torkos gyerek, aki a gyümölcs szép kulsze által elesabitva, nagyot harapott belőle és mikor aztán a szájbán marad annak a fanyar íze, csupa karörömből, rosszakaratból a paptasait is ráveszi, hogy a rossz gyümölcsből egyenek: hadd járjanak azok is úgy, ahogy ő már megjárta.

A kivándorlók túlnyomó része jobban tenné, ha azt a kis összeget, amit a messze

bizonytalan útra költ, kis birtokba fektetné, azt rendszeresen felszerelné, okosan, takarékosan gazdálkodna. Ezzel csak a jövedelmét szaporítaná, s így oly viszonyok képződne, amelyek a megélhetését itthon is biztosítanák. Nagy baj, hogy erről a mi falusi népünk meggyőzni nem lehet.

Emlékezzünk csak vissza annak az olasz tarsulatnak a működésére, mely néhány év előtt Dél-Amerikába csalogatta a könnyen-hívó népet.

Az onnan valahogy, nagy keservesen visszajuttat emberek szomorú képét festették az ottani viszonyoknak. Konzúliánk maguk is felhívtak erre az iranyadó köről: figyelem és jelentéseikben utaltak azokra a nyomorúságos állapotokra, melyekben a kicsabitott nép ott sínylődik. És dacára annak, hogy a kormány ennek folytán még az utólevél kiadását is megtagadta, mégis akárhányan alúton is kiszöktek és mindent elkövettek, csak hogy kijuthassanak.

Nincs tehát más hátra, mint erősen lüktető gazdasági életet teremteni, hogy a nép itthon is megtalálja a kenyereit; mert csak így lehet munkas népiünket megtartani a hazánknak.

Azok a milliók, amiket erre a célra költenek el, bususan meghozzák az országnak a kamatot; nemcsak munkaskezet tartunk meg magunknak ezáltal, de adófizető polgárokat is nevelünk. Ne kíméljünk tehát ezen a téren semmit, ha igazán eredményt akarunk elérni.

Az a gyenge okoskodás se áltasson bennünket ezen a téren, hogy hiszen a kivándorlás csak időleges. A nép egy rétege kimegy külföldre, ott vagyont gyűjt, a pénzé java részét haza küldi és itt ingatlanokat szerez és gazdálkodása virágosnak indul.

Mert igaz ugyan, hogy az ilyen esetek sem ritkák, csak hogy a statisztika azt mutatja, hogy a kivándorlottaknak alig 10—12 százaléka az, amely megszedeve magát, ismét visszavágyik a szülőföldre. A legnagyobb rész, ha meg tud élni, lassanként elidegenedik hazájától és a második nemzedék már azt sem tudja: merre is van hat az a Magyarország. Akik pedig azon a fentemített csekély töredéken fölül visszajönnék, azok nem vagyont szereztek kint, hanem nyomorúságos tapasztalataikkal megragodva kerülnek vissza, többnyire még a munkaerőjükben is teljesen kihasználva és itthon — csak nyűg lesznek a társadalom testén.

Ezt is ismételve csak azt hangsúlyozhatjuk: hogy munkát és megélhetést biztosítsanak a népnek, mert ez az egyedüli erővossága a kivándorlás súlyos nyavalyájának.

A t. közönséghez.

Lapunk 23-ik évfolyamának utolsó negyedéhez érkeze, most is a legnagyobb bizalommal fordulunk a t. közönséghez, hogy az előfizetés megújítására kérjük.

Nem teszünk további munkásságunkra néve nagyhangú ígéretek. Új programot sem adunk. Évek hosszú során át folytatott munkásságunk a nagy nyilvánosság szemé előtt tartott bennünket allandóan. Nyitott könyv ez a munkásság, melyről mindenki, aki csak közölgök iránt érdeklődik, nyilván tudja, hogy önző célok soha nem vezették tetteinket, nem befolyásoltak semmi iranyban sem az elhatározásunkat, mikor és ahol közérdekes intézéséről, irányításáról esett szó.

Érős, mondhatni elkeseredett harcok, kétségbeesett küzdelmek megvívásában bőven volt részünk a hosszú idő alatt, hogy a SZENTES és VIDEKE szerkesztése a mi kezünkben van. Kitartottunk a legadázabb tsak idején, megküzdöttük és kiküzdöttük a közéleti harcokat tőrhételten.

Most — annyi küzdelem után a béke napjai virradtak fel közéletünkre. A béke korszakával elkövetkeztek az alkotás napjai. És a békeesség ez idejében csak egyet ígérünk:

Azt nevezetesen, hogy amilyen kitartók voltunk a közjó érdekében, folyt legirőbbnek középete is, épp úgy ott talál bennünket a t. közönség most, mindig az első sorában, a békesség idején, mikor és ahol arról lesz szó, hogy városunk és a vármegye közjára érdekében, az előhaladás új vívmányai alapján új alkotások létesüljenek.

Nem sok az, amit ebben ígérünk. Semmi más: csak a kötelesség hű és önzetlen teljesítése úgy, ahogy ebből eddig is kivettük a részünket.

Ez foglalja össze a mi egész programunkat. És e program mellett ismételtük kérésünket: hogy az előfizetést t. olvasónk megújítani sziveskedjenek. Tartsák meg irántuk továbbra is azt a megtisztelő bizalmat, melyben eddig részesítették és amely mindig a mi buzditó, bátorító s legerősebb fegyverünk volt.

A »Szentés és Vidéke« előfizetési ára marad, mint eddig volt:

félvévre: 5 korona
negydvévre: 2 korona 50 fillér.

Tisztelettel:

„A SZENTÉS ÉS VIDEKE“
szerkesztőisége és kiadóhivatala.

Ujdonságok

Szentés, 1902. szeptember 28.

— A belügyminisztérium törvényelőkészítő osztálya, a pénzügyminisztérium kiküldötteinek közreműködésével kidolgozta a vármegyénk pénztári és számviteli teendőinek ellátásáról szóló 1902. évi III. törvények végrehajtási rendeleteinek előadói tervezetét. Három terjedelmes munkát készült, u. m.: Utasítás a vármegyei pénztári teendőknek a királyi állampénztárak (adóhivatalok) részéről való ellátásáról. — Utasítás a magy. királyi pénzügyigazgatóságok mellé rendelt számvételek (számvételek) kirendeltségei útján ellátandó vármegyei központi számvételei szolgálat tárgyában. — Utasítás a vármegyei állampénztáraknak a királyi állampénztárakban (adóhivatalokban) való kezeléséről, az árva-pénzek gyümölcsötetéséről és a gyámügyi számvitelről. S z é l l Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter ezeket az előadói tervezeteket is épp úgy, mint az ügyviteli szabályzatokkal történt, az érdekeltektől miniszteriumok képviselőiből, valamint külső, gyakorlati szakférfiakból álló tanácskormány bírálata és megvitátása alá bocsátja. A belügyminiszter előkötete alatt f. hó 1-én, tegnap kezdődtek ezek a szaktanácskozások Budapesten, a belügyminisztérium tanácsstermében.

— Befejezett parlamenti vizsgálat. A csongrádi választókerületben működött parlamenti vizsgáló bizottság a napokban befejezte munkáját és a bizottság tagjai már el is utaztak Csongrádról. A képviselőház ülésének elején a bizottság berjeszti jelentését a Ház elé s aztán — ha baj nincsen — rövidesen kitűzik a kerületben az új képviselőválasztást.

— Hegyi páter ügyei. A csongrádi galambpéji plébánosról: H e g y i Antalról kel' ismét írunk. A S i m a — G a l f f y — H e g y i-féle triumvirátus utolsó tagja még mindig óhaját szerepelt, bárha a szereplése nem éppen irigylésre méltó. Kár volna még t i s z t e s s é g b e n m e g ö s z ü l t f e j é t nyugalmasan pihenőre hajtani s a gyönyörű szereplés folyamán szerzett babórokra mi kár volna még lenyugodnia, mikor előtte a csábító jövő és a — szegedi büntető törvényszék.

A háromhavi államfogház-büntetése körül jár immár hosszú idő óta tojástáncot a páter. Az ítélet jogerős lett, be kellett volna néhányszor vonulnia a lovagok fogházába, de mindig előadták. Végre felségfogadványt küldött a királynak, de visszaérkezett az írás azzal, hogy nem tejesíthető a kérelem. Gondolt tehát nagyot és maga ment föl Bécsbe. De bárha kétszer is kopogtatott a király ajtaján, a kedvező válasz nem akart elhangzani. H e g y i páter nem tudott bejutni a felséghez. Pedig oda beszoztak eresztieni mindenkit, a papi talár pedig tisztelet dolgában egy rangban áll a csillógó uniformissal, meg a renjlekekkel teleagazított frakkal.

H e g y i t még sem fogadta a király. Kénytelen volt tehát ismét az irashoz folyamodni s beterjesztette a másik felségfogadványát, amelyben hangoztatja, hogy papi méltóságát sértené az elzárás. (A büntetett cselekmény elkövetésekor ez a méltóság azonban számkivetve bújdogolt, megalázva, elfeledve.) Az igazságügyminiszter le is küldte az iratokat a szegedi törvényszékhez, hogy tartsanak ebben az ügyben tárgyalást, azután terjeszték vissza javaslattal. Mi lesz az eredmény? — természetesen nem tudhatni. A dolog azonban már sürgős, mert egy újabb beutalás megakaszthatna az egészet.

A mostani véczi püspökkel, C s á k y gróffal, aranylag jó viszonyban áll Hegyi. Az ifjú főpap, aki a szeretet, a béke tanát hirdeti, elfeledte azokat a bántalmakat, amikben elődje részesült, sőt hogy kimutassa jóakarátát, külön kért kegyelmet a királytól, a maga nevében, H e g y i s z á m á r a. Higgyük el, hogy lesz is eredménye, noha a csongrádiak plébánosa gondoskodik róla, hogy miúgy ne merüljön feledésbe, amint arról tanúskodik is az a többféle ügy, amelyek most fekszenek a törvényszék előtt.

Hegyinek végzete lesz még valamikor a szerepelhetnékje, főképen az újságja, amely minden szokástól eltérően túlmegy a kémletlenség határán és a krisztusi szeretet sutbavetésével szedi le kiszemeltjeiről a becsületet. Jelenleg az E s z e s családdal áll hadakozásban. A ő szemében a csongrádi Eszes Matyás a világ legutolsó embere, a Dorosman lakó fiával együtt. Nem is úgy tamadja őket Hegyi, mint ahogy politikai ellenfél szokás, hanem kiírja róluk újságjának minden számban, hogy embert öltek. Nem is egyet, mert az öreg Eszesre négyrendbeli emberölést szeretne kísütni, a fiatal megelégszik egygyel. Ezért kerül legközelebb újabb a törvényszék elé, ahol ragalmazásért vonják felelősségre. Hogy miképen gondolkodik róla minden jóakarát mellett is a megyés püspök, arra bizonyosságul szolgál, hogy már is megjelölte utódját, illetve helyettesét arra az esetre, ha nélkülözni valónak kénytelenek Hegyit a csongrádiak.

— Halálozás. A szentesi kereskedői kar egyik kiváló tagja: S z é p e Károly barátunk haláláról kaptunk a napokban szomorú gyászjelentést, aki a mellett, hogy a helyi piacon tiszteletet szerzett a kereskedői foglalkozásnak, a vármegyei és városi közéletben is tevékeny részt vett mint megyebizottsági tag és városi képviselő, egészen az utóbbi évekig, amikor betegeskedése elkedvetlennette a közdoloktól. Aránylag fiatalon, mert hiszen csak 51 éves volt, szakította meg munkás, tevékeny élete fonalát, szeptember 28-án a kéréllhetetlen halál és temetése szeptember 30-án volt, a rokonok, jóbarátok és a nagyközönség impozáns részvétél. A szomorú gyászesetről, mely egy benső jó barátunktól fosztott meg, a család a következő jelentést adta ki:

»Alulírottak úgy a maguk, mint a nagyszámú rokonság nevében is fájdalomtól megtört szívvel jelentik a forrón szerzett testvér, sógor és nagybátyja: S z é p e Károlynak folyó 1902. évi szeptember hó 28-án, délután fél 6 órakor, életének 52-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei folyó évi szeptember hó 30-án, délután 4 órakor fognak, a szentesi takszéképítész épületében levő

lakásáról az evangélikus református egyház szertartásai szerint, a középmezőben örök nyugalomra helyeztetni. Áldás legyen emlékezetén!

— Menetrend-változás. Az államvasúton és az ezek kezelése alatt álló vasútvonalakon, tehát a mi vasútonk is tegnap lépett életbe a téli menetrend. Az új menetrend — minket érdeklőn — csak annyiban szenvedett tegnapot fogva változást, hogy ezentúl a Szolnok—Budapest felé menő délelőtti vonat inem — mint eddig — 10 óra 43 perc, hanem 11 óra 14 perckor indul.

— 5663. A világ teremtésétől, az első embernek: Adámnak a földön való megjelenésétől számítják izraelita polgártársaink az ő időszámításukat és az ő testamentumi emez időszámítása szerint épp ma volna 5663-ik esztendeje annak, hogy isten e világot a semmiből megteremtette. Ma ünneplik izraelita polgártársaink az új esztendő napját, amely voltaképpen két napos ünnep, Ma zárja le, az ő vallásos hitük szerint, az úristen a mennyégben az emberek élete folyásáról vezetett nagy könyvet, ma vonja meg a mérleget arra nézve: vajon jó vagy rossz cselekedetei kinek-kinek hogy viszonylottak egymáshoz a mult esztendőben. A zsinagóga ma és holnap megtelik ajatos hívőkkel, akik örvendezve, hogy az isteni kegyelem újól megérniük engedte egy ujesztendő beköszönését, egyúttal megkezdik a vezeletést, hogy majdan, mikor isten itél, kegyelmet nyerjenek az ő színe előtt.

— Egy úrasszony halála. B o l y ó Kálmán kir. közjegyzőt és családját súlyos csapás érte szeptember 30-án délután, a felesége: Bolyó Kálmáné úrasszony halálával. A megboldogult évek óta silyett már súlyos betegségekben és szenvedéseitől megváltás volt neki a halál, mely szeretete mély gyszáborította. Temetése ma délután lesz a kupa-parti-útcái gyszáholtól. Legyen csendes pihenése az anyaföldben sokat szenvedett testének és halatát sirató kedvesei fájdalomát enyhítse jótékonyan a közrészvét.

— A villamos közvilágítás megkezdése. A Siemens és Halske vállalkozó cég vasártéri telepe teljesen készen áll. A próbavilágítások során észlelt hiányokat pótolták és — mint értesülünk — a vállalkozók ma este, tehát szigorúan a szerződésesen kikötött időben már meg is kezdik az utcair rendszeres villamos közvilágítását.

— A férj fölmentése. Egy fura becsületsértési pörben hozott ítéletet a napokban a szentesi büntető járásbírószág. A nyaron ugyanis egy »mérnök« ravetette az apró, vasoszinű szejmet egy tüzes kísérő menyecskére, a nélkül azonban, hogy erről az asztson tudott volna. A »mérnök« — aki azonban csak a méter ügycs forgatása miatt nevezünk annak — egy alkalommal mérszet gondolt és meglátogatta a menyecskét, mivel úgy hallotta, hogy az ura kubikolni van Csehországban. A forró véru ifjúnak a mily langoló volt a szíve: épp oly kopasz az álla. És mivel úgy hallotta, hogy a menyecske utálja a bajszatlan embereket: egyszerűen felékesítette magát egy csinos a la Wilmos bajszszal. Így állított be a szép asszonyhoz egy este. Am az albaszusi ifjú rosszkor jött, mert a termes férjúrnam is otthon volt. Az ember úgy látszik ismerte már az éjszaka ily fajta lovagjait, mert egyenesen nekirontott és csuányan megfogdosta az ifjút. A nagy dulakodásban az öles magyar egy csomó szűrt is kitépett a ficsúr al-bajszából. A megvert fiatal ur becsületsértés miatt feljelentette a nem éppen vendéglátó magyart s ez ügyben a napokban tartott tárgyalást a szentesi járásbírószág. A tárgyalás során azt kérdezte a bíró a magyartól.

— Hát beismeri-e, hogy megverte ezt az embert?

A terhelt végignézett a feljelentőn és fölényen hangon mondta:

— Soha életemben nem láttam.

Er e dühösen rátámadt a megvert fiatalember:

— Hát még tagadja?

— Azt nem tagadom, hogy megvertem egy embert az udvarunkban, de hogy maga lett volna: azt kereken tagadom. Mert annak bajjusa is volt.

A férj állítását a feleség is igazolta és így a legényke minden úgrálása dacára is fömentették a becsületsértés vádjá alá a férjét.

— **Ügyvéd és orvos afférja.** Buda-Nándor dr. horgosi orvost a nyáron egy megjegyzés miatt párbajra hívta ki Kelemen Béla dr. szegedi ügyvéd. Az orvos kijelentette, hogy Kelemen Béla drnak nem ad lovasias elégtételt, mire az a sértő megjegyzéssel bepörölte az orvost, akiről rágalmazást írt is ítélt. Az orvos akkor ugyancsak följelentette Kelemen párbajra való kihívását. A tárgyalást ez ügyben a napokban tartotta meg a szegedi járásbíróaság. Gaál Endre dr. és Ujj József dr., akik annak idején a horgosi orvosnál jártak, ma azt vallották; hogy csupán magányrázatot kértek az orvostól. A bíróság erre elnapolta a tárgyalást további bizonyítékok beszerzése végett.

— **Vadászterületek alakítása.** Szentes város tanácsa felhívja mindazon birtokosokat, akik 200 holdnál nagyobb birtokaikat, úgy azokat is, akik egymás mellett fekvő és 50 kat. holdnál nagyobb birtokaikat 200—200 kat. hold területre egyesítve, vadászati tialommal kivétel nélkül kívánják, hogy ezt a szándékukat a polgármesteri hivatalban f. hó 15-ig okvetlenül és annyiival inkább jelentésként be, miután a későbbi bejelentéseket a tanács figyelembe nem veheti.

— **A kukorica tolvajai.** Sallai Tamás csanyi lakosnak a kedvezőtlen időn kívül még a tolvajok is veszélyeztetik a kukorica-termést. A Sallai földjéről ugyanis csaknem egy koozi kukoricát loptak el egy éjszaka. A károsult ember följelentette azt a csendőrségnek, amely kére kerítette a kukoricatolvajokat Kádár Anna és Török Rozália csanyi lakos személyében. A tolvajoknál házkutatást tartottak és megtalálták az ellopott kukoricát, azonkívül még 15 kilogramm csempészt dohányt is találtak Kádár Anna lakásán. A tolvaj asszony tagadja, hogy a dohány lopta volna, azonban azt sem tudja kimutatni; honnét került hozzá a pipás emberek eme csemegéje. A két asszony ellen megindították az eljárást.

— **Halálos szerencsétlenség.** Megrendítő szerencsétlenségről értesít bennünket szegvári levelezőnk. A napokban ugyanis Serki Ignác szegvári lakos hurcolkodott, miközben a holmiakot vivő lovak az úton megvadtak és őrlélen kezdtek vágatni. A kocsin Serki mellett ült 16 éves Janos nevű fia is, aki a lovak gyors futása következtében előre bukott a lovak közé, amelyek teljesen összeronsolták a szerencsétlen fiút. Serki János nagy részvét mellett, kedden temették el.

— **A pálinka áldozata.** Fábrián Tóth István az emberek ama katagóriájába tartozott, amelynek zaszlójára ez van írva: »A józanság boldogsága. Fábrián T. István híven meg is tartotta a zaszlójára írt elvet, mert mámoros állapotban töltötte egész életét. A napokban aztán a szesz hatása alatt olyan valamin cselekedett amit még sohasem tett meg: — öngyilkos lett. A részegember felment a sógora hazának a padlására és ott felakasztotta magát. Mire tettét észrevették: már hideg volt a teste.

— **Eltűnt kis fiú.** Néhány hónappal ezelőtt relyteljes módon tűnt el a 12 éves Bócés Lajos. A fuscakát a III. tized 77. szám alatt lakó édesapja kiküldte a derekegyházi oldalban lakó Czákó Antalhoz valami üzenettel. A fuscakát ki is ment a nyára és még az napon vissza is indult, de haza nem érkezett. Ennek már több mint két hete és a kis Bócés Lajos még mindig nem adott magáról életjelet. Aggódó szülei aztán a napokban értesítették a fiú eltűnéséről a rendőrséget, amely most kutatja a gyermek nyomát.

— **Az örökös tolonc.** Kevés ember dícselkedhetik azzal, amivel Veres Imre. Ő tudniillik örökösen utazgat és mindig — in-

gyen. Hol Szentesre Budapestről, hol meg vissza. Ha megunja Pestet, illetőleg: ha őt megunjuk a fővárosban, visszahozzák Szentesre, persze toloncúton. Most ismét Budapestről, küldték haza a nagynevű szülőttől, mert ténlenül csavargott odafent. Itthon pedig folytatja a régi foglalkozását: a csavargást. Aztán mikor megunja a várost: ismét felárándul Pestre, hogy néhány nap múlva ismét hazazónázzon. Ime: így utazgat Veres Imre.

— **A ruha tolvaj elfogatása.** Furfangos csalónét tartóztatott le tegnap délután a szentesi rendőrség. Néhány hónap óta ugyanis időközönként megjelent Szentesen egy özv. Schlesinger Edéné született Deutsch Róza nevű hmvasárhelyi asszony, aki azzal állított be egyes uri helyekre, hogy régi ruhákat adjanak neki, amiket aztán ő majd jó áron értékesít. A hiszékeny emberek az is adtak neki sok értékes ruhákat, amelyekkel a derek hölgyike eltűnt és soha többé nem látták. Tegnap ismét megjelent Szentesen hogy megismételje a régi műveletet, azonban most rajta vesztett, mert Balázsfallvi Kiss Pál h. rendőrhadnagy letartóztatta.

— **Egy zsák búza.** A rendőrséghez tegnap reggel egy zsák búzát vittek be, amelyt találtak. Igazolt tulajdonosa átveheti a búzát a rendőrségnél.

Irodalom.

A »Vasárnapi Ujság« szeptember 28-iki száma 27 képpel jelent meg; tartalma: »Maria Henrietta belga királyné« (az elhunyt királyné, férje és három leányuk arcképeivel) — Regénytár: »Varga Imre.« Regény. Irta Vértesi Arnold. (Goró Lajos rajzaival) — Piscesvics orosz tanórunk vándorlása és kalandjai. Saját elbeszélése. A szláv eredeti után közli Huszár Imre (képekkel). — Méretlen hús Tóthéknál. Közönséges falusi történet. Irta Mikszáth Kálmán. — »Kossuth-ünnepélyek« (képekkel a budapesti, szegedi és czelegédi ünnepélyekről). — »Kossuth Lajos és Kossuthfalva.« Ballagi Aladáról. — »A de-reczeni kereskedelmi és iparkamara házavá-tása« (képekkel). — »A zilahi Wesselényi-ünnepélyek« (képekkel). — »A sasvári nagy hadgyakorlatokról« (képekkel). — »A Vorósmarty-szobor pályatervei« (képekkel). — »Erzsébet királyné emlékünnep. Gödöllőn.« (képekkel). — »Magyar remekírók.« — »A budapesti orvos-szévtég képkiallítása a városligeti Múcsarnokban« (képekkel). — Irodalom és művészet. Köztintezetek és Egyetemi Sakkjáték Képtalany, Egyfelv. stb. rendezeti rovatok.

A »Vasárnapi Ujság« előfizetési ára negyedr évre négy korona, »Politikai Újdonságok«-kal és »Világkrónika«-val együtt hat korona. Megrendelést a Franklin-Társulat kiadó-hivatalában (Budapest, IV., ker. Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a »Képes Néplap« legolcsóbb újság a magyar nép számára. Felírve 2 korona 40 fillér.

Felölteszerkesztő: BÁNFAVLI LAJOS.
Társzerkesztő: MÁTEFFY LÁSZLÓ.
Kiadótulajdonos: a »Szentes és Vidéke« könyvnyomda

Árverési földbirtokra. 17—1

A szentesi járásbíróaság telekkönyvi osz talyában 1902. október 9-én délelőt 9 órakor, egymás mellett levő két drb fertői birtok egyik 40 hold 1437 négyszögöl, másik 12 hold 440 négyszögöl, bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek eladatik. Banapénz 89 korona 90 fillér és 17 korona 10 fillér. A vételár az árverés jogerőre emelkedése után 6 óra fizetendő be a szentesi kir. adóhivatalba

Szóló-eladás.

Bóna József tanítónál a télire való luga-szóló eladása október 2-án kezdetét veszi.

Bérbeadó lakás.

Ónody Géza várm. árvaszéki elnök I. tized 182. számú házában egy 2 szobás lakás, minden hozzátartozó mellékhelyiséggel kiadó és azonnal is elfoglalható.

Értekezhetni a tulajdonossal. 2-1

Nyomatott, a »Szentes és Vidéke« Könyvnyomda gyorsajtóján Szentes 1902.

Hirdetmény.

Szentes város tulajurcrai kertjében található különböző fajú csemege és borszölő 1902. évi október 7-én d. e. 8 órakor kezdődőleg a helyszínen megtartandó nyilvános szóbeli árverésen el fog adni. A megveit szölő ára azonnal lefizetendő, utóajánlat nem fogadtatik el.

Szentes, 1902. Szept. hó 30.

Tabajdy József.
gazd. tanácsnok.

Azon egy éves önkéntes urak

a kik a szegedi II-ik honvéd kerület vagy a 46-ik gyalog-ezredhez vannak szolgálattételre beosztva, legjobban teszik, ha a szükséges felszereléseiket

Nemes L. és Társa

egyenruházati és hadfelszerelési intézetében szerezik be, mi által nagy előnyöket élveznek és ezen év alatt tetemes összegeket megtakarí-
10—6 tanak.

Üzletnyitás.

Tisztelettel értesitem a n. érd. közönséget, hogy a Kossuth-útcán, özv. Weisz Bernátné házában egy jól felszerelt

női ruha, felöltő, blúz, himzőeszköz
ÜZLETET

nyitottam, himzőelőnyomdával felszerelve; hol is t. bevőimet mindenkor szolid, jó árúkkal, pontosan és olcsón szolgálom ki.

A n. érd. közönség szives pártfogását kérve, vagyok,

Szentesen, 1902. szept. hó

tisztelettel:

3—2 Grünwald Gizella.

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmányú gyógyeztet, mely az elvesztett erő visszaadja. Mindazok, akik érte irnak, ingyen kapnak egy próbacsomagot, egy 100 oldal vastag könyvvel együtt, postaszállítványt, jól becsomagolva. A lecsomagolásra 500 csukagygózzal, mely már ezeket megmentett, akik ifjúkori kicsapongások folytán erejüket vesztették vagy ezenközben betegeségeket szereztek. Ez okból elhatározza az intézet, mindenkinek — aki kéri — egy csomag gyógyeszt magyarázó könyvesközzel díjazatlanul küldeni. E házi szerrel otthon gyógyítható a baj és mindenki aki ifjúkori kicsapongások folytán nemi bajokban, szellem-gyengeségben vagy chronicus betegségekben, szenved otthon gyógyíthatja magát. Ez a gyógyszer közvetlenül ama szervekre hat, melyek erősítésre szorulnak és csodás eredményre vezet gyógyítja meg az évek óta állandóan betegeskedőket is. Ország és világ iratnak az által jelzett címen a »State Medical Institute«-nak, honnan a próbacsomagot cindárak azon nak megkérhik. Az intézet első sorban azokat akarja megmenteni, akik gyógykezeléstől végett otthonukat el nem hagyhatják. A próbacsomag is megmutatja, milyen könnyen lehet e borzalmas betegségek-ből otthon is kigyógyulni. Az intézet nem tesz kivételt. Mindenk, bárholonnan magyarul is irhat a gyógyszerért, amire a legnagyobb diszkreció mellett díjazatlanul elküldik neki a próbacsomagot a magyarázó könyvvel együtt. Irjon tehát — alának kell — mindenki azonnal. A küldemény olyan széken van csomagolva, hogy senki se tudja meg a tartalmát. A levelet így kell megcímezni: State Medical Institute 6901. Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika. Ez minden levele portamentesen küldendő.